

NEDEN KENDİMİZE ÖZGÜ SİNEMASAL ANLATI BİÇİMLERİ ÜRET(E)MİYORUZ ?

WHY AREN'T WE ABLE TO CREATE A CINEMA OF OUR OWN?

Mustafa SÖZEN, *Akdeniz Üniversitesi*

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türk Sineması'nın sözü edilmeye değer nitelikte sinemasal anlatılar üret(e)memesinin nedenlerini irdelemektir.

Bir ülke sanatının dünyaya özgün şeyler sunabilmesi, o ülkenin, kültür, sanat ve düşünce hayatındaki zenginliğe, derinliğe ve yaratıcılığa doğrudan bağlıdır. Bütün sanatlarda olduğu gibi sinemada da anlatıyı belirleyen kültürel içeriktir ve içeriğin değişime uğraması halinde anlatıda da yeni biçim arayışlarına girilmektedir. Bundan dolayıdır ki, filmler kültürel ön kavramsallaştırmanın belirtileri olarak kabul edilirler. Bir başka deyişle filmler, toplumsal yaşamın söylemlerini (biçim, figür ve temsillerini) şifreleyerek, sinemasal anlatılar biçiminde aktaran yaratılardır.

Kuramcılar, sinema sanatında salt bir ülkeye ait olan anlatı biçimlerinin olanaksızlığı üzerinde hemfikirdirler; ancak yine de, sunulan içerikte, o kültür dairesine ait unsurları doğru biçimde yansıtmının gerekliliğini kabul etmektedirler. Çünkü bir anlatının sanat olabilme niteliğini kazanabilmesi, ancak biçim ve içerikle tam bir örtüşmeyi başardığında mümkün olabilmektedir.

Türk sinemasının 'öykü anlatma', 'görüntü' ve 'teknik' kodları irdelendiğinde, bu sinemanın, dünya (Batı) sinemasının sinematografik anlatısından hem farklı olduğu, hem de yetersiz kaldığı kolayca görülebilir.

Türk Sineması'nın özgün anlatılar kurabilmesinin yolu; kendi toplumunun kozmolojisini, hayat tasavvurunu, anlam haritalarını ve anlamlandırma pratiklerini göz ardı etmeden, sinemanın uluslararası yapılarına başvurarak sentezler üretebilmesinden geçmektedir. Buradaki asal sorun, 'peki bu önermeler, uygulamada karşılığını nasıl bulacak' sorusuna verilecek yanıtta gizlidir.

Soru ve yanıtları 1960'lı yıllardan itibaren tartışılmaya başlanmış ve bu süreç içinde 'Ulusal Sinema', 'Milli Sinema/Beyaz Sinema', 'Rüya sineması' gibi akımların oluşmasına yol açmıştır. Bu akımlar, kendi anlayışlarına göre kuramsal çerçeveler ve buna uygun filmler üretmeye çalışmışlar; fakat tüm bu yapılar, Türk sinemasını, kesintisiz ve bütüncül anlamda, sözü edilmeye değer estetik düzeye ulaştıramamıştır.

Sonuç olarak, Türk Sineması'nın üzerinde sözü edilmeye değer yapıtlar üret(e)memesinin temelinde, Türk toplumunun Tanzimat'tan bu yana Batıyla iç içe yaşamasının getirdiği 'çift gerçekli' bir zihin dünyasında yaşamasının yattığı söylenebilir. 'Türk Sineması'nı bürünmesi gereken gerçek kimliğine kavuşturacak

sinema çalışmalarına başlanmış ve başarılı örnekler ortaya konulmuş mudur' sorusunun yanıtı ise, bu çift gerçekli zihin dünyasının yarattığı bakış açlarına göre değişimler göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: *Kültür, Kozmoloji, Anlatı Kodları, Sinemasal Anlatı, Türk Sineması*

Abstract

The purpose of this study is to search on the reason of Turkish Cinema's not being able to create unique samples of productions.

A country's ability to present the original works in arts, is directly related to the cultural and creative richness of that region. As it is for many other artforms, for cinema too, narration is based on the cultural heritage. Thus, a change on that context, causes the narration to find other forms to express. That's why the films are regarded as the predictions of cultural pre-conseption. In other words, films are the tools to code the speach of communal life (forms,figure&signs) and to transfer than into the cinematographic forms.

Theoricians, usually do agree on the impossibility of the represantation of sole countries narration forms of in cinema. However, stil insist on the necessity of the represantation of factors belongs to that culture, in an accurate way. So, to earn a narrative the identity of art, could only be possible with it's form and containt to be related within itself.

When we search on the storytelling, visual, and technical codes of Turkish Cinema, we could easily see it's difference and weakness compared with the Western Cinema.

The way for Turkish Cinema to create an original way of expression, can only be possible with it's ability to transform the cosmology, imagination, and narration practices of it's people without ignoring to refer to world classics and to create a sythesis between. The main problem here, is, if it all these will work or stand without a result in the practice.

Discussions has started by early 60's and has led to born streams such as "National Cinema/White Cinema" or "Cinema of Dreams" . Although the films made according to these streams has took a long way, still all these done so far, haven't been able to carry Turkish Cinema to a peticular success so far.

Finally, it can be told that behind the the reason of Turkish Cinema's not been able to produce "worth to mention" works, there lays the "double identity" based on Turk's living with Western Values hand in hand, from the earliest Reformist movements. So, the ansfer to the question "if the films that would earn the Turkish Cinema it's identy has done so far or not" may differ from different persfectives born as a result of this "double reality".

Keywords: *Culture, Cosmology, Narration Codes, Cinematographic Expression, Turkish Cinema*